

Çocuklarda Olumlu Davranış Geliştirme

- Nihat Suzan Sipahi Anaokulu Veli Bülteni-

Bu Sayıda...

Olumlu ve Pozitif Davranış Nedir?

Çocuklarda Olumlu Davranış Geliştirme Neden Önemlidir?

Olumlu Davranış Gelişiminde Ebeveynin Rolü...

Değerli Veli,

Çocuklardan kendileri, başkaları, aileleri, toplumu için beklenen bazı davranışlar vardır. Olumlu ve pozitif davranışlar denilen bu davranışlar, çocukların kişisel gelişimlerinin, sosyalleşmelerinin, toplumun sağlıklı bir bireyi olduğunun işaretleridir. Bu bültenimizde, olumlu ve pozitif davranışın doğası, çocuklarda olumlu davranış geliştirmenin neden önemli olduğu ve olumlu davranış gelişiminde ebeveynleri hangi rollerin beklediği hakkında bilgiler verilecektir.

OLUMLU VE POZİTİF DAVRANIŞ

Kişinin kendisine, başkasına ya da herhangi bir nesneye zarar vermeyen davranışları olumlu davranıştır. Çocukların bu davranışları edinmesi ve yaşamına olumlu davranışları yansıtabilmesi çocuk yetiştirme sürecinde ailelerin ve okulun temel sorun alanlarından biri olabilmektedir. Çocuklar, kendine ilişkin olumlu davranışlar geliştirmeyi, toplumun sahip oldukları normları, çeşitli davranış kalıplarını ve her türlü bilgi ve becerilerin önemli bir kısmını aile ve eğitim kurumlarından almaktadır. .

Söz konusu ihtiyaçların yerli yerinde karşılanmasının veya eksik kalmasının olduğu kadar, ailenin içerisinde bulunduğu ekonomik, sosyal, kültürel yapısının da çocukların davranışlarının şekillenmesinde etkili olduğu söylenebilir. Öte yandan kendilerine ve çevresine uyum sağlamış ana babaların (ailenin) çocukları, kendilerine sağlanan destek ve önderlik sayesinde giderek benliklerini geliştirir, bütünleştirir ve özerk varlıklar olarak yetişkin yaşama katılırlar. Kurmuş oldukları aile ilişkileri onları, daha mutlu, daha etkili ve daha doyumlu yapar. Pekiştirilen, ödüllendirilen, teşvik edilen, kabul gören davranışlar çocukların davranış kazanmasında kendisine rehberlik etmektedir.

Çocuklarda Olumlu Davranış Geliştirme Neden Önemlidir?

Olumlu davranış; bireyin iş, toplum ve aile ortamlarında başarısını ve yaşam doyumunu artmasına yardımcı olan beceriler bütünüdür. Dolayısıyla çocuklarımızın mutlu ve başarılı birer birey olarak hayatlarını sürdürmelerini istiyorsak; bu becerilerini okul öncesi dönemden itibaren geliştirmemiz gerekmektedir.

Çağımızda özellikle çocuklar açısından bakıldığında birçok olumsuz davranışa maruz kalabileceği ortam bulunmaktadır. Özellikle televizyon, internet gibi teknolojik araçlar çocuklarımızın olumsuz davranış göstermesini tetikleyici faktörler olarak düşünülebilir. Yapılan birçok araştırmada bu gibi kitle iletişim araçlarının çocuklarının gelişimi ve gösterdikleri davranışlar açısından olumsuz etkiler yarattığı saptanmıştır. Ayrıca çocuklar, özellikle televizyonda olumsuz davranış gösteren karakterleri kendine rol-model olarak almaya başlamışlardır. Bu da özellikle toplumu tehdit eden şiddet olaylarının sayısının artmasına neden olmakta ve çocuklarda olumlu davranış geliştirme becerilerinin çok daha erken dönemlerde başlanması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çocuklarda Olumlu Davranış Geliştirmede Ebeveynin Rolü...

Kuralları ve sınırları belirleyin.

Hayatta kanunlar dışında, yazılı olmayan sosyal kurallar da vardır. Çocuk bu kurallarla ilk önce ev ortamında karşılaşır; daha sonra oyun, sınıf, okul gibi ortamlarda da uyması gereken kurallar olduğunun farkına varır. Çocuğun ev ortamındaki kuralları benimsemesi ve uygulaması, onun ileriki dönemlerde bulunduğu diğer ortamlara uyum sağlamasını kolaylaştırır.

Gerektiğinde “hayır” diyebilirsiniz.

Ebeveynler çocuklarının üzülmesini istemedikleri için genellikle onun isteklerine olumlu cevap verme eğilimindedir. Ancak; çocuğun gelişimini olumsuz etkileyecek durumlarda ona “hayır” demek, onun gelecekte daha fazla üzülmesini önleyecektir.

Tutarlı olun.

Çocuğa karşı net ve tutarlı olmak oldukça önemlidir. Eğer çocuğa “hayır” dediğiniz konuda istikrarlı davranırsanız, çocuk bu konudaki tavrınızı kavramış olacaktır. Çocuklar ebeveynlerin direncini kırmak ve istediklerini elde etmek konusunda ısrarlı davranabilirler. Bu durumda ebeveynler çocuktan daha istikrarlı olmalı ve kararlarını değiştirmemeliler. Aksi takdirde çocuk ısrarla istediğini yaptırabildiğini öğrenecek ve bu davranışı sürdürecektir. Ebeveynin kendi tutumunda istikrarlı davranması kadar; anne ve babanın bir konu üzerinde aynı tavrı sergilemeleri de çocuğun davranış gelişimi açısından önemlidir. Aksi takdirde anne-babanın çocukla ilgili fikir ayrılığı çocuk için bir fırsat haline dönüşebilir ve çocuk istediğini yapmak için taraflardan birini kendi lehine kullanabilir. Ayrıca ebeveynler arasındaki tutarsızlık çocukta kafa karışıklığına sebep olabilir. Kendisine taviz veren ebeveyninin kendisini daha çok sevdiği gibi yanlış fikirlere kapılabilir.

Çocuklarda Olumlu Davranış Geliştirmede Ebeveynin Rolü...

Sorumluluk verin ve gerektiğinde ona hatırlatın.

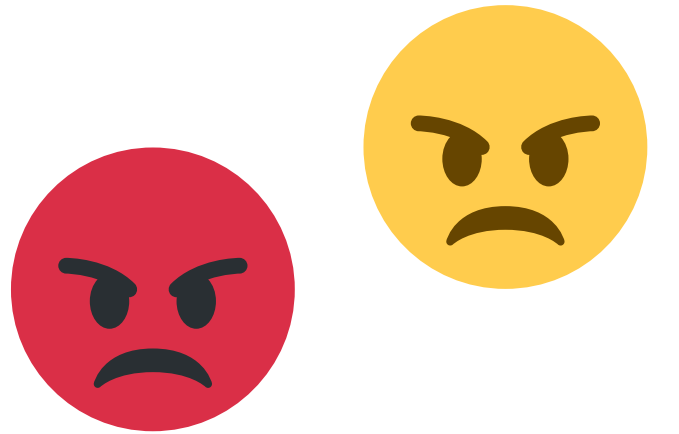
Çocuğunuza yaşına uygun sorumluluklar verin (oyuncaklarını toplamak, sofraya ekmek götürmek vb.). Sorumluluklarını yerine getirdiğinde takdir edip, unuttuğunda ise ona hatırlatın.

Çocuğunuzun olumlu davranışlarına odaklanın.

Çocuklar ebeveynleri tarafından fark edilmek isterler, bunun için olumlu ya da olumsuz yolları da deneyebilirler. Çocuğunuzun olumlu davranışlarına odaklanıp, takdir etmeniz ve onu bu şekilde fark etmeniz; onun olumlu davranışlarını pekiştirecek ve bu yönde davranış geliştirmesine neden olacaktır.

Öfkenin normal bir duygu olduğunu ve öfkeyle baş etme yöntemlerini çocuğunuza öğretin.

Çocuğunuza öfkelendiği zaman öfkesini yönetmesine yardımcı olacak teknikler öğretin. İçinden ona kadar saymak, ortamdan uzaklaşmak, sakinleşince konuşmak, duygularını paylaşmak, başka işle meşgul olmak, derin nefes alıp yavaş yavaş vermek gibi...

Çocuklarda Olumlu Davranış Geliştirmede Ebeveynin Rolü...

Ceza yöntemini kullanmayın

Ceza vermek davranış değişikliği için olumlu bir yöntem değildir. Çocuğun yanlış yaptığı davranışı fark etmesine ve yerine uygun davranışı geliştirebilmesine hiçbir katkı sağlamaz. Geçici olarak sorun çözülmüş gözükse bile uzun vadede varlığını sürdürür.

Olumsuz davranış sergilediğinde davranışı hedef alın.

Çocuğunuz olumsuz davranış sergilediğinde; onun kişiliğini hedef almak ve etiketlemek (tembelsin, yaramazsın vb.) yerine ona yaptığı davranışın neden yanlış olduğunu anlatın ve alternatifi olan doğru davranışı öğretin.

Çocuğunuzla devamlı iletişim halinde olun.

Çocuğunuza gün içerisinde neler yaptığını, o gün onu mutlu eden ya da üzen şeylerin olup olmadığını öğrenin. Böylece çocuğunuzun zorlandığı konuları öğrenip, böyle durumlarda nasıl davranması gerektiğini ona öğretebilirsiniz. Ayrıca çocuğunuzla bu şekilde sohbet etmeniz, çocuğunuzun sizinle yaşadığı önemli şeyleri paylaşmasını ve sizden bir şey gizlememesini sağlayacaktır.

Kaynakça

- https://nesrinhalitzarburnanaokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/29/01/751975
- https://uludaguniversitesianaokulu.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/16/14/7629113555
- <https://sinav.com.tr/bulten/olumludavranis.pdf>
- https://edirnezubeydehanim.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/22/01/963937
- https://mustafakaraciganio.meb.k12.tr/icerikler/cocuklarda-olumsuz-davranislar_9765202.html
- Atabek Erdal, Çocuklarımızı Büyütürken Nerede Yanlış Yapıyoruz?
- Cüceloğlu, D. (2013).İçimizdeki çocuk. İstanbul: remzi Kitapevi.